

11 august – 17 august

Prima călătorie misionară a lui Pavel

Textul de memorat: „Să știi, dar, fraților, că în El vi se vestește iertarea păcatelor; și oricine crede este iertat prin El de toate lucrurile de care n-ați putut fi iertați prin Legea lui Moise.” (Faptele apostolilor 13:38,39)

Evanghelia trebuia dusă și la străini, și la iudei. Încet dar sigur, primii creștini iudei începeau să prindă ideea aceasta.

Primul raport explicit pe care îl avem despre un număr mare de oameni de altă naționalitate veniți la credință este legat de Antiohia. Prima biserică pe care o putem considera a „neamurilor”, deși exista totuși în ea și un număr considerabil de credincioși evrei (Galateni 2:11-13), a fost înființată în Antiohia. Datorită zelului misionar al fondatorilor ei și datorită noului elan imprimat de sosirea lui Barnaba și a lui Pavel, ea a crescut rapid și a devenit primul centru creștin important din afara granițelor Iudeei. Mai mult, în unele aspecte întrecea chiar și biserica din Ierusalim.

Apostolii fiind cantonați în Ierusalim, Antiohia a devenit locul de naștere al misiunii creștine. De acolo a plecat Pavel în toate cele trei călătorii misionare ale sale, cu sprijinul inițial al credincioșilor locali. Datorită dedicării lor, creștinismul s-a răspândit în toată lumea cunoscută atunci așa cum intenționase Isus, ca Evanghelia să fie vestită „oricărui neam, oricărei seminții, oricărei limbi și oricărui norod” (Apocalipsa 14:6).

Duminică, 12 august – La Salamina și Pafos

În Faptele 13, Luca se întoarce la relatarea despre Antiohia pentru a introduce prima călătorie misionară a lui Pavel, căreia îi dedică un spațiu amplu (Faptele, capitolele 13 și 14). De aici și până la finalul cărții, el îl are în obiectiv pe Pavel și misiunea lui pentru neamuri.

Acesta este primul demers misionar menționat în Faptele, gândit și planificat de o biserică, dar, așa cum subliniază Luca, inițiat de fapt de Dumnezeu, nu de oameni.

Dumnezeu poate lucra prin oameni dacă îi vede dornici să colaboreze cu El.

1. Ce elemente menționează Luca atunci când istorisește activitatea desfășurată de Barnaba și Pavel în Cipru? Faptele 13:1-12

Plecarea misionarilor a fost precedată de o perioadă de rugăciuni de mijlocire și de post. În acest context, punerea mâinilor constituia în principiu un act de consacrare sau o încredințare în grija harului lui Dumnezeu (Faptele 14:26) pentru o anumită sarcină.

Insula Cipru este situată în nord-estul Mării Mediterane, nu departe de Antiohia. Era normal ca biserica să-și înceapă lucrarea de acolo, întrucât Barnaba era cipriot și Evanghelia fusese deja vestită în zonă. Și, cu siguranță, că mai rămăseseră multe lucruri de făcut.

Ajunși pe insulă, Barnaba și Pavel, însoțiți de vărul lui Barnaba, Ioan Marcu (Faptele 15:39; Coloseni 4:10), au predicat în sinagogile din Salamina. În general, așa proceda Pavel: predica mai întâi în sinagogi și apoi celor dintre neamuri. Isus era Mesia cel așteptat de Israel și, de aceea, era normal să le propovăduiască Evanghelia mai întâi evreilor.

După Salamina, au pornit spre vest (probabil) și s-au oprit în Pafos, capitala. Relatarea îi are apoi ca protagoniști pe un vrăjitor evreu, pe nume Bar-Isus, cunoscut și sub numele de Elima, și pe Sergius

Paulus, guvernatorul roman al provinciei (proconsulul). Găsim aici răspunsurile tipice la chemarea Evangheliei: unii se împotrivesc, iar alții (printre care și unii păgâni cu poziții înalte) o primesc și se convertesc.

Atunci, un evreu a respins adevărul, iar un păgân l-a acceptat. De ce unii din alte confesiuni creștine primesc adevărul mai greu decât cei ce nu sunt creștini?

Luni, 13 august – În Antiohia din Pisidia (1)

Din Cipru, Pavel și tovarășii lui au plecat cu corabia la Perga, în Pamfilia, pe coasta sudică a Turciei moderne. Înainte să povestească ce s-a întâmplat în Antiohia din Pisidia, Luca face două schimbări semnificative: nu-l mai menționează primul pe Barnaba, ci pe Pavel, de unde rezultă că Pavel preia inițiativa, și nu mai folosește numele evreiesc al apostolului („Saul”), ci doar numele Pavel (Faptele 13:9). Aceasta probabil deoarece de aici înainte Pavel lucrează în principal într-un mediu greco-roman.

În Faptele 13:13, Luca mai amintește că Ioan Marcu s-a întors în Ierusalim, fără să dezvăluie motivul acestei decizii. Ellen G. White notează că Ioan Marcu, copleșit de frică și descurajat din cauza greutăților, „s-a intimidat și, pierzându-și curajul, a refuzat să meargă mai departe și s-a întors la Ierusalim.” (Vezi *Faptele apostolilor*, ed. 2014, p. 124.) Dumnezeu nu a promis niciodată că avea să fie ușor. Pavel a știut de la început că lucrarea pentru Isus avea să fie însoțită de multă suferință (Faptele 9:16), însă a învățat să se bizuiască în întregime pe puterea lui Dumnezeu. Acesta a fost secretul puterii lui (2 Corinteni 4:10-17).

2. Care a fost ideea principală a cuvântării ținute de Pavel în sinagoga din Antiohia? Faptele 13:38

În Faptele 13:16-41 găsim prima predică a lui Pavel consemnată în Noul Testament. Sigur, el mai predicase până atunci și fără îndoială că scriitorul notează aici doar un rezumat al ei.

Predica este formată din trei părți. Introducerea conține câteva convingeri comune cu privire la alegerea lui Israel ca popor al lui Dumnezeu și cu privire la împăratul David (vers. 17-23); scopul ei este stabilirea contactului cu ascultătorii iudei. Partea următoare arată că Isus este împlinirea promisiunilor făcute de Dumnezeu lui David de a-i da un urmaș care să-i aducă lui Israel mântuirea (vers. 24-27). Concluzia prezintă avertizarea de a nu refuza mântuirea oferită prin Isus (vers. 38-41).

Punctul culminant al predicii îl constituie versetele 38 și 39, care sintetizează mesajul lui Pavel despre iertare. Iertarea și îndreptățirea sunt puse la dispoziție doar prin Isus, nu prin Legea lui Moise.

Ce înseamnă faptul că mântuirea este posibilă doar prin Isus? Cum împaci necesitatea de a păzi Legea lui Dumnezeu cu faptul că Legea nu poate îndreptăți?

Marti, 14 august – În Antiohia din Pisidia (2)

În Faptele 13:38,39 se vorbește despre incapacitatea Legii lui Moise de a aduce iertare pentru anumite păcate, o învățătură importantă. Legea lui Moise, nu poate aduce îndreptățire. De aceea, îndreptățirea nu poate fi câștigată, nici măcar parțial! Ea poate fi primită doar prin credința în jertfa de ispășire a lui Isus (Romani 3:28; Galateni 2:16), ca dar nemeritat. Ascultarea este esențială pentru viața creștină, însă nu ne putem „câștiga” mântuirea prin ea.

3. Cum au primit cei din sinagogă mesajul lui Pavel? Faptele 13:42-49

Deși Pavel și-a încheiat mesajul cu niște cuvinte aspre, majoritatea celor din sinagogă au avut o reacție foarte favorabilă. Totuși, Sabatul următor, atitudinea lor s-a schimbat drastic. „Iudeii” care au respins Evanghelia erau probabil conducătorii sinagogii, reprezentanții oficiali ai iudaismului. Atitudinea lor este catalogată de Luca drept „pizmă”.

În lumea antică, cei din alte popoare erau atrași de unele aspecte ale iudaismului, cum ar fi monoteismul, stilul de viață și chiar Sabatul, și mulți dintre ei îl adoptaseră ca prozeliți. Circumcizia era totuși un impediment serios, întrucât era considerată o practică barbară și detestabilă. În aceste condiții, mulți străini veneau la sinagogă ca să se închine lui Dumnezeu, dar fără să se convertească oficial la iudaism. Ei făceau parte din categoria celor „temători de Dumnezeu”. Și probabil că ei și prozeliții din sinagoga din Antiohia (vers. 16,43) au ajutat la răspândirea mesajului lui Pavel printre localnici. Mulți au răspuns pozitiv. Posibilitatea de a primi mântuirea fără obligația de a adera mai înainte la iudaism era o perspectivă atrăgătoare.

Așa se explică pizma conducătorilor iudei. Ei au respins Evanghelia, pierzând mântuirea oferită de Dumnezeu, iar Pavel și Barnaba s-au simțit liberi să-și concentreze atenția asupra lucrării cu străinii, care se bucurau și îl laudau pe Dumnezeu pentru că îi inclusese în planul Său de mântuire.

Miercuri, 15 august – În Iconia

La instigarea conducătorilor iudei din Antiohia Pisidiei, autoritățile locale i-au incitat pe oameni împotriva lui Pavel și Barnaba și i-au alungat din cetate (Faptele 13:50). Cu toate acestea, ucenicii erau plini de bucurie și de Duhul Sfânt (vers. 52). Misionarii s-au îndreptat apoi către cetatea Iconia.

4. Care au fost roadele lucrării lui Pavel și Barnaba în Iconia? Faptele 14:1-7

În Iconia, Pavel și Barnaba și-au păstrat obiceiul de a se adresa mai întâi evreilor și apoi străinilor. Motivul pentru care le acordau prioritate evreilor se găsește în predica lui Pavel din Antiohia (Faptele 13:16-41): alegerea lui Israel ca popor, cu tot ce decurgea de aici (Romani 3:2; 9:4,5), și împlinirea făgăduinței lui Dumnezeu de a trimite un Mântuitor din spița lui David. Chiar dacă mulți iudei respingeau Evanghelia, Pavel nu și-a pierdut niciodată speranța că iudeii se vor converti în număr mare.

În Romani, capitolele 9-11, Pavel afirmă că „nu toți cei ce se coboară din Israel sunt Israel” și că, dacă unii iudei cred totuși, cred doar datorită îndurării lui Dumnezeu. Dumnezeu nu și-a respins poporul, dar „în vremea de față, este o rămășiță datorită unei alegeri prin har” (Romani 11:5). Pavel a continuat să le propovăduiască Evanghelia celor de alt neam, deși era convins că, în curând, mai mulți iudei aveau să vină la credința în Isus.

„Argumentul lui Pavel din Romani 9-11 ne oferă o explicație în plus pentru strategia misionară urmată de el în relatarea din Faptele apostolilor și îi arată fiecărei generații de creștini de ce este important din punct de vedere teologic să le dea mărturie evreilor necreștini.” - David G. Peterson, *The Acts of the Apostles*, 2009, p. 401

Situația nu diferea foarte mult de cea din Antiohia. Reacția inițială a iudeilor și a neamurilor față de Evanghelia lui Pavel a fost foarte pozitivă, însă și de data aceasta iudeii care nu au crezut, posibil liderii comunității iudaice locale, au stârnit neamurile și le-au otrăvit mintea împotriva misionarilor, provocând dezbinare în cetate. Opozanții și-au făcut planuri ca să-i atace și să-i omoare, dar Pavel și Barnaba, dându-și seama de acest lucru, au decis să plece și să lucreze în altă parte.

Evreii au nevoie să audă Evanghelia, dar în primul rând să o vadă exemplificată în viața acelor care mărturisesc Numele lui Isus. Dacă ai cunoștințe printre evrei, ce fel de mărturie le dai?

Joi, 16 august – În Listra și Derbe

Pavel și Barnaba s-au oprit apoi în Listra, un sătuc situat la circa treizeci de kilometri sud-est de Iconia. Deși au rămas acolo ceva timp (Faptele 14:6,7,15), Luca relatează un singur eveniment și urmările lui: vindecarea unui olog din naștere, probabil cerșetor.

5. Ce ne spune reacția localnicilor despre starea lor? Faptele 14:5-19

Noroadele au fost atât de impresionate de această minune, încât au crezut că Pavel și Barnaba erau zei - Barnaba ar fi fost Zeus, zeul suprem din panteonul grecesc (la romani, Jupiter), iar Pavel ar fi fost Hermes, mâna dreaptă și solul lui Zeus (la romani, Mercur) - și au vrut să le aducă jertfe.

Poetul latin Ovidiu (43 î.Hr. -17/18 d.Hr.) consemnase înainte de acest eveniment o legendă potrivit căreia acești doi zei deghizați în oameni ar fi coborât cândva prin locurile acelea („dealurile Frigiei”) în căutarea unui loc de odihnă. Conform legendei, un cuplu sărac și în vârstă i-a tratat cu bunătate și ospitalitate; restul locuitorilor s-au purtat cu indiferență. În final, zeii au transformat casa celor doi bătrâni într-un palat, i-au transformat pe cei doi în preoți și au distrus complet orașul. (Vezi *Metamorphoses*, pp. 611-724.)

Dacă în zona aceea circula o astfel de poveste, nu ne miră deloc reacția localnicilor la minunea săvârșită de Pavel. Așa se explică de ce gândul lor s-a dus la acești doi zei și nu la Asclepios, zeul vindecării. Pavel și Barnaba au reușit să-i convingă pe localnici să înceteze acea ceremonie păgână, prin care voiau să li se închine lor ca unor zei. Totuși, în cele din urmă, câțiva opozanți din Antiohia și din Iconia i-au întors pe oameni împotriva lor, iar Pavel a fost împroșcat cu pietre și scos din cetate ca mort.

6. Cu ce cetate și-au încheiat Pavel și Barnaba călătoria misionară? Și ce au făcut pe drumul de întoarcere? Faptele 14:20-26

Pavel a spus: „În Împărăția lui Dumnezeu trebuie să intrăm prin multe necazuri” (Faptele 14:22). Ce a vrut el să spună aici? Ai avut și tu astfel de necazuri? Cum te poți deprinde să crești în credință prin necazurile prin care treci?

Vineri, 17 august – Un gând de încheiere

„În timpul vieții Sale pe pământ, Hristos a căutat să-i scoată pe iudei din exclusivismul lor. Convertirea sutașului și a femeii siro-feniciene erau rezultatele lucrării Sale directe cu oameni care nu erau din Israel. Venise acum timpul pentru o lucrare activă și continuă printre neamuri, din rândul cărora comunități întregi au primit Evanghelia cu bucurie și L-au lăudat pe Dumnezeu pentru lumina acestei credințe raționale. Necredința și răutatea iudeilor nu au zădărnicit planul lui Dumnezeu; fiindcă un nou Israel era altoit în măslinul vechi. Sinagogile și-au închis ușile în fața apostolilor, dar casele particulare și le-au deschis larg, iar clădirile publice ale neamurilor au fost și ele folosite pentru predicarea Cuvântului lui Dumnezeu.” - Ellen G. White, *Sketches From the Life of Paul*, p. 51

„În toate străduințele lor misionare, Pavel și Barnaba au căutat să urmeze exemplul lui Hristos, de sacrificiu de bunăvoie și de lucrare credincioasă și plină de râvnă pentru suflete. Cu o vedere limpede, zeloși și neobosiți, ei nu luau în seamă obiceiurile lor sau confortul personal, ci, cu grijă, cu rugăciune și prin neîncetată activitate, ei semănau sămânța adevărului.” - Ellen G. White, *Faptele apostolilor*, ed.2014, pp.136-137

BIBLIA ȘI CARTEA ISTORIA MÂNTUIRII – STUDIU LA RÂND

Biblia: 2 Tesaloniceni 3 - 1 Timotei 6

1. Despre cine scria Pavel „să-i fie rușine”?
2. Cum spune Pavel că era el când lucra „din neștiință”?
3. Care erau criteriile acceptării pe lista văduvelor?
4. Despre ce anume scrie Pavel că este „un mare câștig”?

Istoria mântuirii, capitolul 25

5. Ce trebuie să facă toți creștinii când sunt ispitiți sau când drepturile le sunt încălcate?